

way of life as a basis of physical health". Analyzing nowishment products which include vitamins necessary for exact period as well as minerals and spread on the territory of Ukraine has been carried out on a literature basis. Special attention is being paid to presence of group B vitamins and Se and Mg minerals in the ration.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ЛЕОНІД ЄВСЄЄВ

Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського

Сучасна система підготовки педагогічних кадрів вимагає вибирати такі методи і засоби навчання, які були б орієнтовані на розвиток творчих здібностей студентів, індивідуалізацію навчального процесу, формування навичок самостійного оволодіння і застосування знань. Школі потрібні педагоги-майстри [1, 2, 4]. За нашими спостереженнями, багато викладачів у роботі зі студентами факультету фізичного виховання основний акцент роблять на освіченості, засвоєнні змісту спортивно-педагогічних дисциплін. Це цілком справедливо обґрунтовано, тому що для вироблення педагогічного світогляду вимагається свідоме, глибоке і різнобічне засвоєння знань, які стають основою виховання учителя. Але обмежувати навчально-виховний процес формуванням освіченості як показника професіоналізму фахівця явно недоцільно. Ми вважаємо, що викладачі спортивно-педагогічних дисциплін повинно передбачати формування педагогічної майстерності студентів. Низький рівень сформованості її є нерідко причиною ускладнень і помилок, особливо у педагогів-початківців.

Форми організації поведінки вчителя є одним з елементів педагогічної майстерності. Без володіння способами дії в навчально-виховному процесі не відбудеться вчитель. Педагогічна техніка включає дві групи умінь: уміння управляти собою і уміння взаємодіяти в процесі вирішення педагогічних завдань. Перша група умінь – володіння своїм тілом, емоційними станами, телесною мовлення. Друга – дидактичні, організаторські уміння, володіння телесною контактної взаємодії тощо. Засобами педагогічної техніки є мова і невербальні засоби спілкування [3,5,6].

Аналіз вузівської практики свідчить про те, що саме педагогічна техніка залишається недостатньо розвинута у випускників факультету фізичного виховання. Низький рівень сформованості цих умінь є нерідко причиною ускладнень і помилок, особливо у педагогів-початківців. Студенти-практиканти розповідають, що вони відчувають страх перед проведенням уроку, не можуть діяти під час уроку, що і як говорити учням, не можуть поєднати розповідь з фізичною вправу з показом. Всі ці недоліки заважають їм ефективно виховувати учнів.

Ми вважаємо, що сформувати у майбутніх педагогів педагогічну техніку можна лише у тому випадку, якщо створити умови, в яких студенти змогли перенести свої знання і досвід на розв'язання практичних завдань. Дане при підтверджують результати педагогічних експериментів, проведених нами.

Стислий, зрозумілий і правильний опис техніки фізичної вправи, що поєднується з показом, - найбільш поширений метод навчання учнів різних вікових груп. Під час педагогічного експерименту вивчалися дії студентів у процесі проведення підготовчої частини уроку фізичної культури. Навчальне завдання виконували 156 студентів II курсу факультету фізичного виховання. Реєстрували час, який студенти витрачали на пояснення, показ вправ, на пояснення вправ у поєднанні з показом, на виконання вправ учнями, загальні витрати часу у спільній діяльності вчителя з учнями на виконання однієї вправи.

Кожен студент провів три заняття з використанням одного й того ж комплексу вправ. На першому занятті студенти змогли виконати тільки дві дії: пояснити вправу і домогтися її виконання учнями. Витрати часу на ці дії склали $17 \pm 0,6$ с і $23 \pm 1,0$ с в перерахунку на одну вправу.

На другому і третьому заняттях діяльність студентів ускладнилась - 33% і 56% вправ відповідно були виконані учнями після пояснення вправ у поєднанні з показом. Витрати часу на ці дії склали $24 \pm 2,1$ с і $22 \pm 0,7$ с. Від заняття до заняття збільшувалися витрати часу на виконання вправ учнями - 23, 27, 32 с. Різниця середніх показників статистично достовірна ($P < 0,01-0,001$). Ця ж тенденція спостерігається і при оцінці загальних витрат часу на виконання однієї фізичної вправи. На третьому занятті 12% студентів робили зауваження учням за техніку виконання вправ. Студенти технічно правильно показували фізичні вправи, але допускали грубі помилки у спортивній термінології, мовній інтонації (переважала монотонність).

У формуючому педагогічному експерименті були задіяні 63 студенти. Заняття проводилось у третьому семестрі за розкладом один раз на тиждень. Викладач працював із підгрупою 8-9 чоловік протягом 22-25 хвилин. На заняттях використовувались два види навчальних текстів: в одних для опису техніки легкоатлетичних вправ було використано 32 слова, в інших - 58 слів.

Студенти виконували такі завдання: 1) читали вголос навчальний текст; 2) переказували навчальний текст; 3) пояснювали техніку рухової дії в поєднанні з показом. Викладач фіксував витрати часу на ці завдання за допомогою секундоміра з точністю до 1 секунди. Перше і друге завдання виконували на одному занятті, третє - на двох.

На перших трьох заняттях були використані навчальні тексти, що склалися з 32 слів. Витрати часу на виконання першого завдання склали $21 \pm 0,6$ с, другого - $27 \pm 0,8$ с. Різниця середніх показників цих дій статистично достовірна ($P < 0,001$). На другому і третьому заняттях студенти поєднували опис техніки з показом вправи. Витрати часу на це завдання склали $26 \pm 0,9$ і $22 \pm 0,7$ с відповідно. Відмінності цих показників статистично достовірні ($P < 0,001$).

Наступні три заняття були проведені за попередньою схемою з використанням навчальних текстів, що склалися з 58 слів. Витрати часу на перше завдання склали $38 \pm 0,5$ с, другого - $53 \pm 0,9$ с, третього - $57 \pm 1,1$ с і $50 \pm 0,8$ с. Виявлені статистично достовірні відмінності між досліджуваними показниками ($P < 0,001$).

Через 1,5 року (в шостому семестрі, по закінченню педагогічної практики) було перевірено вміння студентів пояснювати техніку фізичної вправи в поєднанні з показом. Витрати часу на виконання завдання з використанням 58 слів склали

47 ± 0,7 с, що співпадає з показниками досвідчених вчителів фізичної культури при виконанні аналогічних дій.

Результати дослідження дають змогу зробити висновок про те, що недоліки у формуванні педагогічної майстерності студентів є наслідком передусім недостатньої спрямованості навчально-виховного процесу на формування педагогічної техніки майбутніх вчителів, відсутності системи роботи в цьому напрямі з першого по п'ятий курс. На нашу думку, зовсім не виправдовує себе на практиці позиція окремих викладачів, які вважають, що предмети спортивно-педагогічного циклу самі по собі, без цілеспрямованої роботи формують педагогічну техніку майбутнього вчителя. Педагогічна техніка не формується стихійно. Потрібна активна систематична робота. Відсутність цілеспрямованих дій багато в чому знижує результативність професійної підготовки студентів у вузі.

Моделювання професійних ситуацій на навчальних заняттях ставить студента в позицію діяча, а не пасивного споживача навчальної інформації, що прискорює процес входження його у професію вчителя, удосконалює ступінь його готовності до вчительської роботи.

Програвання рольових ситуацій на заняттях з циклу спортивно-педагогічних дисциплін максимально активізує позицію студентів, дає можливість майбутнім педагогам на особистому досвіді переконатися в існуванні залежності між результативністю педагогічної праці і ступенем сформованості педагогічної техніки.

Таким чином, сформувати педагогічну техніку студента можна лише у тому випадку, коли студент займає позицію не учня, а вчителя. При цьому він набуває досвіду у виробленні моделі педагогічних дій у конкретних педагогічних ситуаціях, максимально наближених до умов сучасної школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаревская Е.В. Педагогическая культура как общественная и личная ценность // Педагогика. – 1999. - № 3.
2. Державна національна програма "Освіта. Україна XXI століття". – К., 1994.
3. Дьяченко В.К. Сотрудничество в обучении: О коллективном способе учебной работы: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1991.
4. Закон України "Про освіту" // Голос України. – 1996. - № 77.
5. Мороз А.Г. Профессиональная адаптация молодого учителя. – К., 1999.
6. Основи педагогічної майстерності / За ред. І.А. Зязюна. – К., 1999.

SOME PROFESSIONAL - PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE STUDENTS PREPARATIONS AT THE OF FACULTY OF PHYSICAL EDUCATION

LEONID EVSEEV

Vinnitsya State Pedagogical University after M.Kotsyubunskiy

In the clause the questions of professional-pedagogical preparation of the students the faculty of physical education are reflected. The student get experience of activity concrete pedagogical situations.